

คำ/ความหมายและการอธิบายว่าด้วย ประชา-รัฐ ?

เอกสารนำเสนอต่อ

“คณะอนุกรรมการด้านการเมือง”

คณะกรรมการการเมือง สถานितिบัญญัติแห่งชาติ

โดย ดร.สุนทร คุณชัยมั่ง

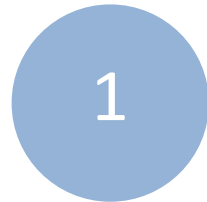
ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ช่วยราชการกระทรวงอุตสาหกรรม

21 มีนาคม 2559

Table of Contents

- ประชานิยม
- ประชา-รัฐ
- กรณีตัวอย่าง (ตามความคิดเห็นของผู้บรรยาย)

ประชานิยม

Background

ในประเทศไทยแต่เดิมนักวิชาการมักจะใช้ทับศัพท์ว่าป๊อปปูลิสต์หรือพ็อปปิวลิสม์ (Populism) ก่อนจะเปลี่ยนมาใช้คำศัพท์ ประชานิยม ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกในเวทีวิชาการจากการนำเสนอของ **พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์ และนิพนธ์ พัวพงศกร** ที่คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2544

ประชานิยม – เอนก เหล่าธรรมทัศน์

1) ประชานิยมในรัสเซียและอเมริกา เป็นประชานิยมในความหมายดั้งเดิมที่เกิดขึ้นในรัสเซียและอเมริกาในปลายศตวรรษที่ 19 โดยมีนัยว่าหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เห็นว่าประชาชนสำคัญที่สุด โดยทั้งในรัสเซียและสหรัฐอเมริกาเน้นขบวนการประชานิยมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นคือชาวนา ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของสังคม

2) ประชานิยมในลาตินอเมริกา เป็นขบวนการประชานิยมที่เริ่มต้นขึ้นในอาร์เจนตินาตั้งแต่ทศวรรษ 1920 โดยเป็นขบวนการที่มีผู้นำสูงสุดคือ ฮวนเปรองที่มีความโดดเด่น มีเสน่ห์ มีบารมีเป็นที่จับตาจับใจประชาชน และมีนโยบายสงเคราะห์คนยากจนเพื่อใช้เป็นฐานเสียงและฐานนโยบายทางการเมือง มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้นำกับประชาชน

3) ประชานิยมในประเทศตะวันตก คือการเมืองที่มีพรรคการเมืองบางพรรคได้รับความสนับสนุนจากสามัญชนจากนโยบายที่เป็นที่ชื่นชอบหรือมีอุดมการณ์ตรงกัน

4) ประชานิยมในฐานะแนวทางการพัฒนา ใช้เรียกแนวคิดการพัฒนาที่เน้นภาคชนบท เน้นภาคเกษตร เน้นการพัฒนาไร่ นาขนาดเล็ก ขนาดกลางของเกษตรกรอิสระหรือสหกรณ์ที่ชาวไร่ชาวนามารวมกัน เป็นทางเลือกของการพัฒนาที่ไม่เน้นการพัฒนาให้เป็นเมืองแบบตะวันตกนั่นเอง

5) ประชานิยมคือการให้ความสำคัญหรือการเมืองที่ให้คุณค่าแก่ประชาชนโดยเฉพาะประชาชนทั่วไปหรือชนชั้นล่าง การเมืองที่เห็นความสำคัญของประชาชนทั่วไปจึงเป็นประชานิยมเสมอ

ประชากร

การสร้างพื้นที่เครือข่าย / คน-งาน-การสื่อสาร

เครือข่ายประชารัฐ

การขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลปัจจุบัน ที่มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการภาครัฐและเอกชนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” และต่อมาก็มีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาพร้อมรองรับงานดังกล่าว 12 คณะ ประกอบด้วย

- คณะทำงานการยกระดับนวัตกรรมและผลิตภาพ – กานต์ ฮุนตระกูล
- คณะทำงานการดึงดูดการลงทุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน –ชาติศิริ โสภณพณิช
- คณะทำงานการส่งเสริม SMEs – สุพันธ์ มงคลสุธี
- คณะทำงานยกระดับคุณภาพวิชาชีพ – รุ่งโรจน์ รังสิโยภาส
- คณะทำงานพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก – ฐาปน สิริวัฒนภักดี
- คณะทำงานส่งเสริมการท่องเที่ยว + MICE – กลินท์ สารสิน
- คณะทำงานส่งเสริมการส่งออกและการลงทุน – สนั่น อังอุบลกุล
- คณะทำงานด้านคลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรม – ประเสริฐ บุญสัมพันธ์
- คณะทำงานปรับปรุงด้านกฎหมายและกลไกรัฐ - กานต์ ฮุนตระกูล
- คณะทำงานพัฒนาเกษตรสมัยใหม่ – อิศระ ว่องกุศลกิจ
- คณะทำงานด้านการศึกษาพื้นฐาน – ศุภชัย เจียรวนนท์
- คณะทำงานสร้างรายได้และกระตุ้นการใช้จ่าย – ทศ จิราธิวัฒน์

ประจักษ์/ประชานิยม

นโยบายประจักษ์ จึงมิได้
มุ่งเน้นที่การสร้างควา
นิ ย ม ช ม ช อ บ ข อ ง
ประชาชนในระยะสั้นเป็น
หลัก เพราะนโยบายที่
ประชาชนให้ความนิยม
ชมชอบ อาจจะมีผลเสีย
ตามมาในอนาคตก็เป็นได้
[http://www.post
oday.com/social/
think/409357](http://www.posttoday.com/social/think/409357)

ดร.นงริฎ พิศลยบุตร
นักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)
10 มกราคม 2559

ประชารัฐ # 1

<http://pracharath.blogspot.com/2010/05/blog-post.html>

“ส่วนประสานเครือข่ายประชารัฐ” สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.)”

เพลงชาติไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - 8

พันธกิจของกองทุนหมู่บ้าน

บุคลิก 4 ประการของประชารัฐ

1. ยึดหลักนิติธรรม
2. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
3. เพิ่มพูนประสิทธิภาพ
4. สร้างความต่อเนื่องของการแปรผลนโยบายสู่การปฏิบัติ

ประชาธิปไตย # 1

“ส่วนประสานเครือข่ายประชาธิปไตย” สทบ. ได้กล่าวถึง “ประชาธิปไตย” ว่า

เป็นการรวมพลัง 4 ฝ่าย

- ฝ่ายการเมือง
- ฝ่ายราชการ
- ฝ่ายประชาชน
- ฝ่ายเอกชน

- ความหมายของ “ประชาธิปไตย” ที่สั้นที่สุด “ประสานพลังทุกส่วนของ “ประชา” กับทุกส่วนของ “รัฐ” เพื่อพัฒนาสังคมทุกระดับ”
- คติพจน์ “ประชาธิปไตย” ที่อาจนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายในมิติต่างๆ
“ประสานพลังทุกส่วน เพื่อมวลประชามุ่งพัฒนาสังคม”
“ร่วมด้วยช่วยกัน สร้างสรรค์สังคม”
“มาร่วมมือรวมพลังกันเถิด อย่าเดินแยกอยู่ต่างหากเลย”
“รวมทุกพลังสร้างสรรค์ ไม่กีดกันผู้ใดออก”

ความหมายแคบ/กว้าง

ประชารัฐ
ในความหมายแคบ
คือ “ประชา” ร่วมกับ
“รัฐ”

หรือการทำงานร่วมกัน
ของ “ภาคส่วนที่ไม่ใช่
รัฐกับส่วนที่เป็นรัฐ
สร้างสรรค์และทำงาน
ร่วมกัน”

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม วันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2544 ณ
โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน ชลบุรี ว่า ไม่
ควรตีความหมายกว้างของ “ประชารัฐ” ตามที่ระบุใน
แผนฯ 8 ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ ประชาชน ชุมชน และ
ประชาสังคม มีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาท้องถิ่น
สังคม และประเทศ การบริหารจัดการและพัฒนาประเทศ
โดยภาครัฐ ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่าง
กว้างขวาง จริงจัง และต่อเนื่อง ในทุกระดับ การ
ดำเนินงานของภาครัฐ มีความสุจริต โปร่งใส ถูกต้อง มี
ประสิทธิผล คุณภาพ และประสิทธิภาพ รวมถึงการ
กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ฯลฯ

ความคิดเห็นของอนุสรณ์ ธรรมใจ

9 ตุลาคม 2558

- “ประชารัฐ” ตามความหมายอย่างแคบในทางวิชาการ หมายถึง การที่ประชาชนและรัฐร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อย่างรัฐบาลชุดนี้ได้รณรงค์ประชาสัมพันธ “สานพลังประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานราก” ฉะนั้น แนวนโยบาย “ประชารัฐ” ของรัฐบาลท่านประยุทธ์ ภายใต้การขับเคลื่อนของหัวหน้าทีมเศรษฐกิจชุดใหม่ ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ จึงหมายถึง ความร่วมมือร่วมใจของรัฐและประชาสังคม เพื่อร่วมแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนการพัฒนา มากกว่าจะหมายถึง “ประชารัฐ” ตามความหมายแบบกว้าง อันหมายถึง ประเทศหรือรัฐของประชาชน หากยึดตามแนวทางนี้ ย่อมหมายถึงว่า เราต้องทำให้เกิดประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ ลดอำนาจการผูกขาด ส่งเสริมการเปิดเสรี สนับสนุนการแข่งขัน และเป็นประชาธิปไตยทางการเมือง ทำให้ประเทศและรัฐเป็นของประชาชน เพื่อประชาชน :
- <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/635795#sthash.aHetggKH.dpuf>

ประชาธิรัฐ # 2

วิเคราะห์ จุดต่าง ประชาธิรัฐ-ประชานิยม

เอกสารศึกษานี้ สรุปเบื้องต้นว่า
ประชานิยมและประชาธิรัฐ มีความ
เหมือนและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ
วิธีการนำมาใช้

และยากที่จะแบ่งแยกว่าต่างกัน
ชัด ๆ ตรงไหน ?

นางรติมา คชนันท์

วิทยากรชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

ชำแหละจุดต่าง "ประชาธิรัฐ-ประชานิยม". (23 กันยายน พ.ศ. 2558). **ข่าวสด**.

ประชาธิรัฐเพื่อประเทศไทย. (21 กันยายน 2558). **ไทยโพสต์**.

พลเดช ปิ่นประทีป. (2558). 8 ตุลาคม 2558 **คมชัดลึก** วิเคราะห์ความต่าง "ประชาธิรัฐ-ประชานิยม".

_____. (2558). **ประชานิยม หรือ ประชาธิรัฐ**. สืบค้น 15 ตุลาคม 2558 จาก <http://www.reform.or.th/>

มนตรี ศรไพศาล. (22 กันยายน 2558). **ประชาธิรัฐ เพื่อราษฎร และเพื่อรัฐ**. ผู้จัดการ.

รายงานพิเศษ : จุดต่างประชาธิรัฐ-ประชานิยม. (24 กันยายน 2558). **ข่าวสด**.

สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์. (2558). **รัฐบาลกับยุทธศาสตร์สานพลังประชาธิรัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานราก**. สืบค้น 12 ตุลาคม 2558 จาก <http://www.reform.or.th/>

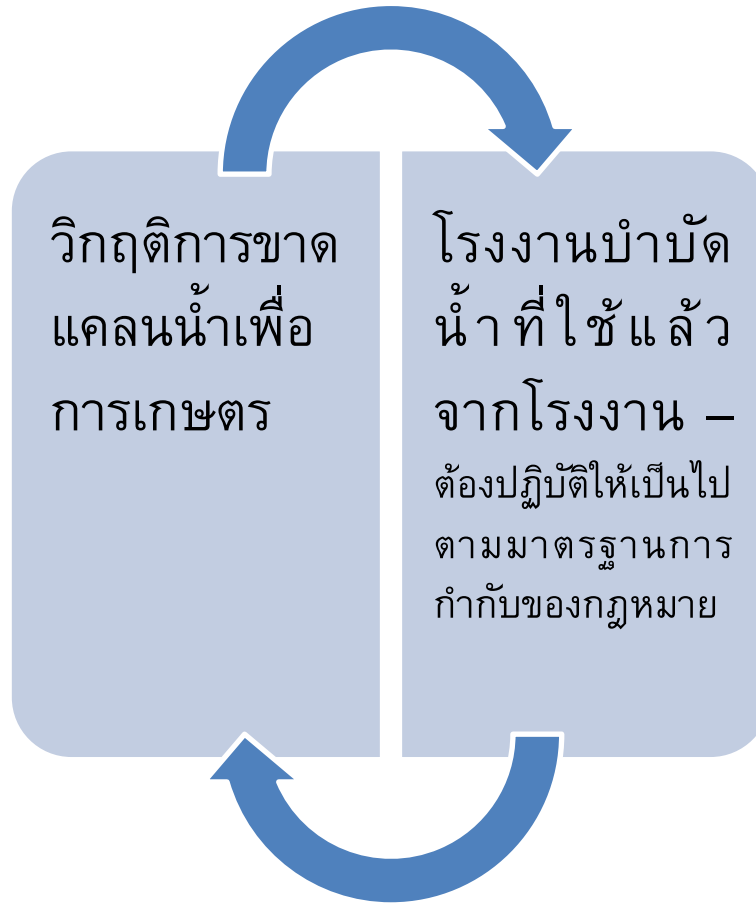
อนุสรณ์ ธรรมใจ. (9 ตุลาคม 2558). **ประชาธิรัฐ ประชานิยม และรัฐสวัสดิการ (1)**. **กรุงเทพธุรกิจ**.

3

อะไรบ้างที่อธิบายถึงประชารัฐ
(ตามความคิดเห็นของผู้บรรยาย)

การแก้ไขปัญหามลพิษ - กระทรวงอุตสาหกรรม

ปัญหาของชุมชน
และการรับมือจัดการ
ของส่วนราชการที่
เกี่ยวข้อง ทั้งใน
ท้องถิ่น ภูมิภาค และ
ส่วนกลาง

ความจำเป็นของการ
พัฒนาการอยู่ร่วมกับ
ชุมชน ใน
ขณะเดียวกันก็มี
ความรู้ มีเทคโนโลยี
จัดการคุณภาพน้ำ
ตามการกำกับของ
ส่วนราชการ

การแก้ไขปัญหามลพิษ - กลไกการทำงานแบบประชารัฐ

โรงงานบำบัด
น้ำที่ใช้แล้ว
จากโรงงาน –
ต้องปฏิบัติให้เป็นไป
ตามมาตรฐานการ
กำกับของกฎหมาย

ที่ปรึกษาด้าน
การจัดการ
สิ่งแวดล้อม

นายก อบต.

บริษัท

ผู้ใหญ่บ้าน

การทำความเข้าใจ การวางแผน
การร่วมกำกับติดตาม และพัฒนา
งานร่วมกัน

การจัดการคุณภาพการศึกษาของเยาวชนที่ Kentucky

ปัญหาสังคม

คุณภาพของการศึกษาของอเมริกาเริ่มถดถอยลงอย่างชัดเจน อัตราการเรียนของเด็กนักเรียนมัธยมอยู่ในระดับ 18/ 24 ของกลุ่มประเทศ OECD

เด็กมัธยมละทิ้งการเรียนมากกว่า 1 ล้านคนต่อปี และที่เมือง Cincinnati, Kentucky เป็นตัวอย่างที่ชัดเจน

ปัญหาของเอ็นจีโอ

งบประมาณการบริจาคเพื่อการศึกษาลดลงและถูกตัดออกไปจากความสนใจของผู้ให้ทุน เพราะเห็นว่า การรณรงค์ในเรื่องนี้ “ไม่มีผลความสำเร็จ”

งานที่ทำ

Strive, NGOs จึงเอาเรื่องนี้ **หารือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากกว่า 300 องค์กรเพื่อจัดการร่วมกัน**

จัดตั้งเครือข่าย Student Success Networks จัดทำโครงการร่วมจากอุทกเวปไปสู่การสร้างอาชีพ

<http://www.strivetogether.org/>

ผลลัพธ์ที่ได้

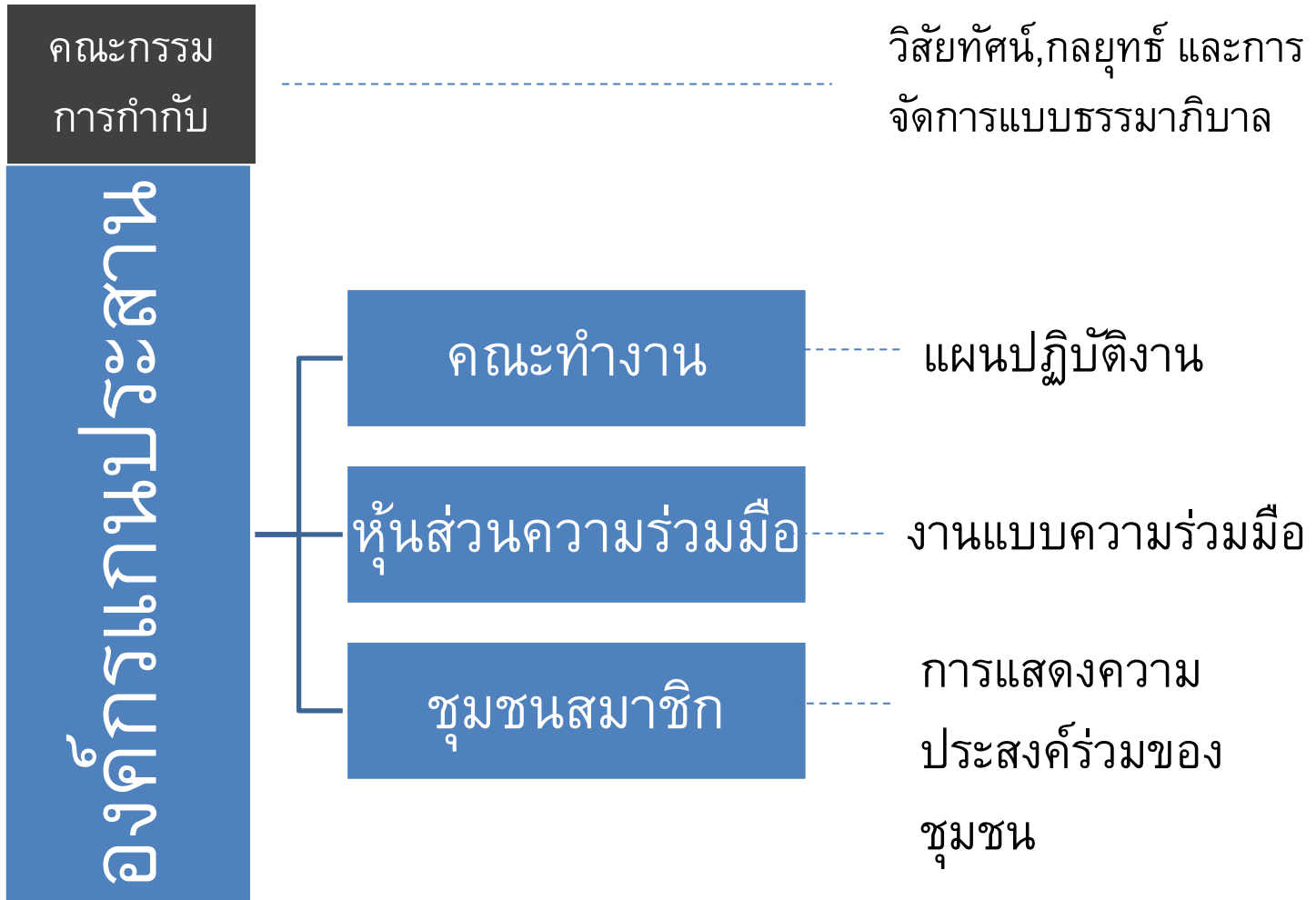
ในเบื้องต้น

ผลลัพธ์เกิดขึ้นในเชิงบวก ทั้งผลการเรียนของเด็กในโรงเรียนก็ดีขึ้น ทั้งในระดับของเมือง (โดยรวม) เพิ่มขึ้น 10 % และผลของการศึกษาต่อในระดับวิทยาลัยของเมืองเพิ่มขึ้น 16 %

ความสนใจของภาคส่วนที่ร่วมทำงานขยายออกไปอีก 3 เขตการศึกษา

ลักษณะการทำงานขององค์กรแทนประสาน

ความสำเร็จจากการไม่พึ่งพาการทำงานแบบ Single Organizations

ปัจจัยความสำเร็จจากการทำงานแบบความร่วมมือ

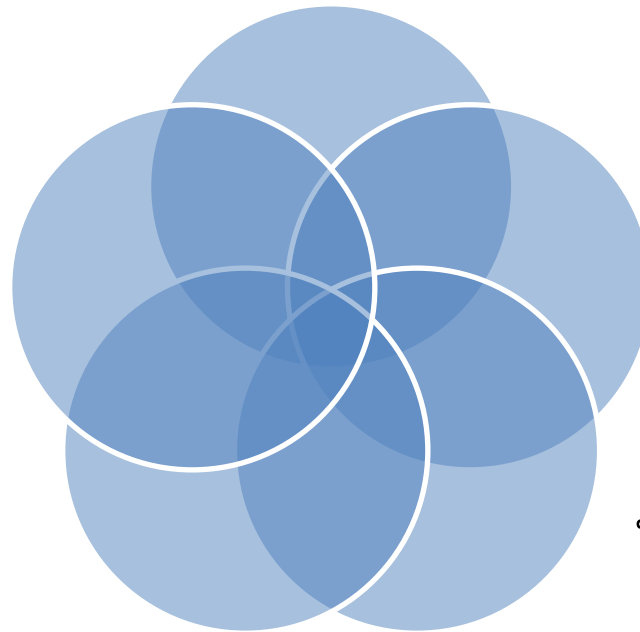
ความสำเร็จจากการไม่พึ่งพาการทำงานแบบ **Single Organizations**

พัฒนาเป็นทฤษฎีใหม่ของ
การบริหารงานว่าด้วย
Collective Impact

การกำหนดวาระของ
ความสำคัญร่วมกัน

มีองค์กรแบบแกน
ประสาน

สื่อสารอย่าง
ต่อเนื่อง

นำเอามาตรการ
มาสนับสนุนซึ่งกัน
และกัน

นำเอากิจกรรมมา
ต่อเติมพลังให้กัน
และกัน

ประชารัฐ >>>>

- ประชารัฐ คือ กระบวนการพัฒนาของการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานในทุกๆระดับ โดยเฉพาะเหมาะสมที่จะนำไปใช้ต่อการจัดการที่ซับซ้อน เร็วรั้ง, มีการพัฒนาจัดการร่วมกัน เป็นทั้งมิติของการบริหารจัดการและมิติของการพัฒนาความรู้ ฯลฯ
- ประชารัฐ เป็นการจัดการที่มีองค์ประกอบ ไม่ใช่การจัดการแบบ **single organization** จะเป็นไปแบบ **Cross-Sector Collaboration** (เป็นลักษณะของการจัดการที่ต่างไปจาก **Collaboration** ในภาคส่วนเดียวกัน และมีการจัดการที่เข้มข้นมากกว่าแบบ **Alliance**)
- ที่สำคัญไปกว่านั้นอีกก็คือการบวกรวม **Collaborative Governance**

ประชานิยม - ประชาธิปไตย

	ประชานิยม	ประชาธิปไตย
ต่างให้ความสำคัญต่อประเด็นปัญหาที่ประชาชนประสบอยู่	เน้นการจัดการเฉพาะหน้า	เน้นการจัดการทั้งเฉพาะหน้า ระยะยาว และพัฒนาขยายผล
	ง่ายต่อการถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมือง และช่วงชิงภาพลักษณ์ เพราะจุดอ่อนหรือส่วนที่ขาดหายไปคือ Governing management	อาจจะล้มเหลวในการบริหารงาน - ความไม่ชำนาญ และไม่มีประสบการณ์ของการจัดการแบบมีส่วนร่วม และการมุ่งเน้นความยั่งยืน

ที่ผ่านมา “เรา”
มักจะให้ความสำคัญต่อ
เรื่องสำคัญๆทาง
สังคมแบบการบริหาร
จัดการวาทกรรม
และการโต้เถียง
มากกว่าการ
จัดการความรู้

YouTubeTH

JOHN W. KLUGE CENTER PRESENTS:

**Manuel Castells:
Networks of Outrage and Hope:
Social Movements in the
Internet Age.**

Aug. 23, 2012
4:00 p.m. EST

 LIBRARY OF CONGRESS

0:14 / 1:25:25

Networks of Outrage and Hope: Social Movements in the Internet Age